

entropi en el seu *PDPF* (p. 155). Tractant-se d'un mot essencialment proclític, és dubtós que (*en*)*tro* mai hagués tingut una ò oberta. Aquestes formes gràfiques, que són menys freqüents que *troque* o *troisque*, haurien resultat d'un intent de representar el reflex inestable de la -o de *tro*, mot àton, davant a o d'altra vocal, o bé el de la combinació de les dues oo àtones de *INTRÒ* ŪSQUE. — ¹³ Exs. d'*entro* en doc. 1179 en Rohlf's, *Le Gascon*, p. 201, citat de Luchaire; i en el *Cart. d'Ossau A* trobem: «que homis de Pau --- pusquen laborar --- *entro* la Os-serer» (doc. de 1278, p. 57.19); «*entro* ad aquest present die» (doc. de 1336, p. 86.30); notem la grafia *entroo* en el mateix cartulari [*«entroo* que sera en loc segur» (doc. de 1277, p. 55.12); en doc. 15 de 1278, p. 58.9; doc. de 1328, p. 74.5]; i apareix (*en*)*trou* en el *Livre Vert de Benac* (ed. Balencie), copiat en 1406 [«s'en deu tornar *trou* sos tortz lo drezen» (doc. del S. XIII?, p. 186); un altre ex. en doc. de 1303 «a podos fer --- *trou* que lo senher hi agos gegues metudes» (p. 219)]. És sabut que els escriptors bearnesos i gascons solien grafiar, amb caràcter quasi sistemàtic, la vocal final accentuada o la vocal dels mots monosíl·labs escrivint-la dues vegades (*fee*, *caas* apareixen en el *Cart. d'Ossau* en lloc de *fe*, *cas*), i és possible que la forma *entroo* sigui deguda al fet que els escriptors hagin escrit el monosíl·labc *tro* com a *troo* i que després ho hagin repetit en *entro*. La forma amb *ou* sembla representar una etapa posterior en la pronunciació de *tro*. Recordem que en tots els parlars gascons i bearnesos una *o* tancada o una *o* àtona mantinguda com a vocal de suport ha acabat essent *ou*. D'altra banda, no és gens clar si la forma *entò* que ha registrat Rohlf's en el parlar actual de Barèges i Arrens (*Le Gascon*, p. 201), és una continuació de l'antic *entro*; potser es tracti d'una formació damunt *enta* en el sentit de 'fins a' (un ex. en el *Cart. d'Ossau*, p. 59.12, doc. de 1278) amb la influència de formes com *enquid*, *tiò* «jusqu'à» que registra Rohlf's en el mateix lloc. — ¹⁴ Molts exs. d'*entro* i *tro* es poden veure en el glossari dels *Fueros de Aragón* (ed. G. Tilander), i també en el *Poema de Yúçuf* (ed. Men. Pidal), p. 35; i un ex. en G. de Berceo, *Mil.*, 242c en el sentit de 'dintre'. — ¹⁵ En un doc. de 1237 de Ribagorça trobem: «tinga tant --- aquella cosa *entro* que na Ramona aia tres D. morabetins --- super ipsas exidas d'Estopagnan --- *tro* que aia recebudas C. mazmodinas» (*BABL* VII, 177 i 178). — ¹⁶ *MzPi.*, *Orig.*, 78-2 dóna *tro* a en doc. 1175 de Lleó, i del territori castellà, d'un doc. de 1191 de Santoña, de 1206 de Toledo i de 1245 de Molina (Guadal.). — ¹⁷ Qualificar *entro* d'adverbi com ho fan Godefroy (III, 306) o Tilander, en el glossari dels *Fueros de Aragón*, no és exacte, perquè els exemples que donen són tots preposicions o conjuncions. — ¹⁸ Sobre aquest punt, veg. J. Gulsoy, *RPhCal.* XVIII, 41. — ¹⁹ Per a més detalls sobre l'ús de *tro* que, *entrd* que, com a conjunció, veg. pp. 386-8 de l'excel·lent

estudi d'Otto Klesper, «Beiträge zur Syntax altkatalanischer Konjunktionen», *BDC* XVIII (1930), 321-421. — ²⁰ Igualment it. i cast. *interino*. *Interi* acceptat *DOrt.* i *Dfa*. Exageradament purista Carles Soldevila quan volia condemnar aquest adjectiu (*La Publicitat*, 13-vii-1930), car *provisori* no té el mateix matís. — ²¹ 'Clavar, pegar', vulgarment men.: «axí que li sortí --- sa somereta blanca, li *entiimà* garrotada» (Camps Merc., *Folk. Men.* II, 112). — ²² Apareix amb fortes alteracions fonètiques en antigues formes romàniques: apocopat *testina* en un doc. emp. en b. ll., a. 1116 (Cadaqués, Colle. Moreau XLVIII), *istentinae* o *stentine* a It. i Sard. (per al qual, cf. MLWagner, *ASNSL* CXXXIX, 96, 497), així com en cast. ant. (S. XIII, *DCEC*); d'ací es passà a *este(n)ti(n)* analitzat com si fos un cpt. *este-ti* pel basc, id., i d'ací el cpt. basc *odol-este* 'morcilla', sobre el qual veg. Mitxelena, *Fon. Hi. Vca.*, 83.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: (*en*)*trò* (*a*), (*en*)*trò* que, *estrò* que, (*den*)*trò*, (*d*)*estrò*, *intern*, *internar*, *internat*, *interi*, *interim*, *interinament*, *interinitat*, *interior*, *interioritat*, *intim*, *intima*, *intimitat*, *intimar*, *intima*, *entima*, *intimació*, *intestí*, *intestinal*, *enteritis*, *entèric*, *disenteria*, *disentèric*, *sintiri*, *entremig*, *intermedi*, *intrinsic*, *intrinsicament*, *enteràlgia*, *enteropatia*, *enterorràgia*, *enterotomia*.

Entreabaltir-se, V. *abaltir-se* *Entracte*, V. *acte* *Entreabajoc*, alteració introduïda tramposament per Llobart en la forma *entribajoc* de C. Ros i Escrig, per donar a entendre l'arbitrària etim. de *bajoc*; en realitat deuen ser dos mots en *tribajoc* (veg. *tripijoc*).

ENTREBANCAR, s'hauria d'escriure ENTRA-VANCAR (com sembla que es pronuncia a Eivissa), car és un derivat d'*entravar* i *travar* 'posar traves', cf. llenguadocià *s'entravà*, *s'entravacà*, aranès *endrabà-se*, gascó *drabà-se* id., cast. regional *atrabancarse* 'enredarse, formar-se obstacles', andal. *trabancada* 'ensopegada', port. *atrabancar* 'entrebanca', 'impedir amb obstacles'. □ 1.ª doc.: 1839, Lab.

Que és qui introduí la grafia errada: «*entrebanca* v. tr. posar las camas entre les de altre; *entrepernar*; crura alterius cruribus accomodare», el qual no devia conèixer bé l'ús del mot, més aviat sembla que li dóna un sentit com el d'*entrecuixar*. Labèrnia era del Maestrat, on dubto que s'usí el mot. No sé si l'error fou corregit fins a Bulbena (1905), que almenys afegeix *entrebanca-se* «trébucher, tropezar, dar traspies»; millor Vogel (1911) que ja dóna només les equivalències correctes: «ein Beinchen stellen; hemmen, hindern; -ar-se stolpern»; el *DAG*, també correctament «*entrebanca-se*: tropezar». No cal dir que el *Dfa* dóna perfectament el contingut del mot. Però és que no hi ha hagut mai vacil·lacions en el significat d'aquest mot en català oriental, on és d'ús general.

Ja va usar-lo Verdagner en el primer esbós de l'*Atlàntida*: «cau, *s'entrebanca*, 'l colga sovint l'ona ne-